

Trest za předražené „první české“ testy na covid. Platit se nikomu nechce

SZ seznamzpravy.cz/clanek/domaci-zivot-v-cesku-za-ceske-testy-na-covid-si-lide-priplatili-za-podvod-nyni-padly-pokuty-237454

Jan Novák

Článek si také můžete poslechnout v audioverzi.

Přes dva roky trvalo Státnímu ústavu pro kontrolu léčiv (SÚKL) a České obchodní inspekci (ČOI), než uzavřely vyšetřování brněnské firmy Bakter Medical.

Ta jako jedna z prvních získala na konci února 2021 za podivných okolností od Ministerstva zdravotnictví lukrativní výjimku k prodeji „svého“ antigenního testu laické veřejnosti.

Jak tehdy Seznam Zprávy upozornily, neznámé „eseróčko“, které existovalo pouze půl roku a nemělo žádné reference v oblasti zdravotnictví, farmacie nebo diagnostiky, se najednou prezentovalo jako „první český výrobce antigenního testu Saligen“.

Jednatel Jaroslav Kalina, tehdy čtyřadvacetiletý bývalý boxer a člen brněnského hnutí Slušní lidé, na webových stránkách a v médiích tvrdil, že je prvním českým výrobcem antigenního testu u nás, a lákal zákazníky na tuzemský výrobek a značku.

Jen veřejné instituce zaplatily za několikanásobně dražší, ale „české“ testy kolem pěti milionů korun. A dařilo se jim i u veřejnosti. Ze zprávy ČOI vyplývá, že čistý obrat firmy za rok 2021 dosáhl přes 43 milionů korun a zisk po zdanění činil bezmála dva miliony.

Po dvouletém vyšetřování ČOI konstatovala, že Bakter Medical je vinna z obelhávání zákazníků a má za to zaplatit pokutu 300 tisíc korun.

„Spotřebitelé, kteří byli konfrontováni s informací o tom, že Saligen vyrábí český výrobce, avšak nebyli nijak informováni o tom, že tento výrobek není vyráběn na území ČR, si tak mohli vytvořit nesprávnou

představu o geografickém původu tohoto výrobku," píše se v závěrečné zprávě ČOI, kterou mají Seznam Zprávy k dispozici.

„Firma pokutu nezaplatila, vymáhá se prostřednictvím místně příslušného celního úřadu,“ uvedl mluvčí ČOI František Kotrba.

Foto: Jan Mihaliček, Seznam Zprávy
Česká vlajka, ačkoliv výrobek v České republice vyrobený není.

Státní ústav pro kontrolu léčiv vyměřil brněnské firmě ještě vyšší pokutu, a to ve výši 450 tisíc korun. Jakého protiprávního jednání se firma dopustila, to i po mnoha urgencích SÚKL odmítl redakci sdělit.

„Výše pokuty se pohybuje u horní hranice pokut udělovaných Ústavem v rámci dozoru nad trhem v oblasti zdravotnických prostředků a také v rámci dozoru kontroly výrobců prostředků. Sankce uložená společnosti Bakter Medical zatím nebyla uhrazena, a SÚKL tak standardně přistoupil k předání věci Celnímu úřadu, který vymáhání pokut zajišťuje,“ napsala Seznam Zprávám mluvčí ústavu Klára Brunclíková.

Kdo to bude platit?

Vlastníkem společnosti Bakter Medical je akciová společnost Next-Gen Tech, jejíž akcie „papírově“ drželi půl na půl bývalý boxer Jaroslav Kalina a brněnský spekulant s pozemky Robert Bitto.

„Vzhledem k tomu, že firma má základní kapitál v listinných akciích na doručitele, aktuální vlastník se nedá zjistit. Akcie v papírové podobě může vlastnit kdokoliv. Jediným faktem je, že Jaroslav Kalina je předsedou správní rady, a tudíž zastupuje majitele,“ vysvětluje Ladislav Mejzlík, prezident Komory auditorů ČR a proděkan Fakulty financí a účetnictví VŠE.

Robert Bitto, který na sebe v minulosti upozornil tím, že nakoupil pozemky, které Brno potřebovalo ke stavbě městského okruhu, a léta jimi držel magistrát v šachu, dává od společnosti Bakter Medical ruce pryč.

„Já vám k tomu nemám co říct, protože s tím nemám nic společného. Byly akcie, které jsem prodal, a co tam pan Kalina dělal potom, to nevím,“ sdělil Seznam Zprávám. Komu akcie firmy Next-Gen Tech prodal a kdo bude platit pokuty, už sdělit nechtěl. „Už jsem vám řekl, že s tím nemám nic společného. Na shledanou,“ a zavěsil.

Stejná odpověď přišla i od Jaroslava Kaliny, hlavní tváře antigenního testu Saligen. Také tvrdí, že z firem vycouval.

„Počátkem ledna jsem ve společnosti Bakter Medical skončil a v květnu jsem odstoupil i z funkce předsedy Next-Gen Tech. Čekám už jen na zápis v Obchodním rejstříku. Jestli pan Bitto akcie prodal, o tom nic nevím,“ napsal Seznam Zprávám.

Komu on prodal své akcie Next-Gen Tech, a kdo je tedy zodpovědný za zaplacení třičtvrtěmilionové pokuty, také nesdělil. Osobní odpovědnost odmítá.

„Za mého působení byla zahájena kontrola, ale žádná pokuta rozhodně udělena nebyla. Odcházel jsem ze společnosti, kde vše bylo řádně vedeno. Ke kontrolám jsem přistupoval se vsí vážností

a během mého působení jsme řádně komunikovali a vše dokládali. Jaké postavení k situaci mělo aktuální vedení společnosti a proč to takhle dopadlo, nevím. Odpovědnost proto necítím,“ dodal Jaroslav Kalina.

Současným jednatelem Bakter Medical je muž, který má trvalou adresu na obecním úřadě obce Prštice v okrese Brno-venkov. Telefonní číslo uvedené na stránkách společnosti neexistuje a na otázky zaslané prostřednictvím kontaktního formuláře nikdo nereagoval.

Respirátor s 300procentní přírůžkou

Na pochybnosti budící podnikání Jaroslava Kaliny a Roberta Bitta a jejich „nadstandardní konexe“ na rezortu zdravotnictví upozornily Seznam Zprávy už v březnu 2021.

Jejich firma Supervize Hologramy, která se věnovala pronájmu 3D hologramů, získala pouhé dva dny po vyhlášení nouzového stavu v březnu 2020 od Ministerstva zdravotnictví první velkou zakázku na dovoz respirátorů. Jednalo se o dodání 400 tisíc kusů za 72 milionů korun. Za jeden respirátor zaplatil rezort pod vedením Adama Vojtěcha 150 korun, ačkoliv ve stejné době ho Ministerstvo vnitra nakupovalo minimálně o polovinu levněji.

Společnost navíc nedodržela smluvený termín dodávky, místo ani množství respirátorů. Seznam Zprávy získaly přepravní dokumentaci, v níž je uvedeno, že cena jednoho kusu respirátoru byla v Číně 38 korun bez DPH. Brněnští podnikatelé prodali státu zboží s bezmála 300 procentní přírůžkou (75% marží).

„K tomu se vůbec nebudu vyjadřovat,“ řekl tehdy Seznam Zprávám Jaroslav Kalina. Bez odpovědi zůstala i otázka, kde vzal počáteční kapitál na nákup respirátorů v Číně, kde se v té době platilo za ochranné pomůcky předem. „Nevidím důvod, proč bych měl prozrazovat obchodní partnery ve firmě a další okolnosti obchodu,“ ukončil tehdy bývalý boxer Jaroslav Kalina telefonický hovor.

...a další pochybný byznys

Podnikatelé záhy ze společnosti Supervize Hologramy odešli, firmu převedli na muže, který má podle obchodního rejstříku trvalou adresu na sídlišti v Kyjevě, a založili zmíněnou společnost Bakter Medical. A ta – jak známo – opět u Ministerstva zdravotnictví zabodovala.

Rezort otevřel na konci února 2021 dveře k opravdu velkému byznysu. Začal udělovat výjimky (povolení) k prodeji antigenních testů v České republice pro použití laiky. A jednu z prvních výjimek získala v oboru neznámá firma Bakter Medical, která existovala pouze půl roku, neměla žádné reference a chlubila se tím, že vynalezla první český antigenní test.

„Vyvinuli jsme vlastní neinvazivní antigenní test Saligen. Jako jediní v ČR disponujeme validační laboratorní studií,“ nešetřili superlativy jednatele Jaroslav Kalina a Robert Bitto.

Seznam Zprávy ale poukázaly na to, že prezentace „českého“ Saligenu se nápadně podobá prezentaci výrobců švédského antigenního testu Salivan od společnosti ZandCell a že antigenní test samotný, jeho design a balení se zase nápadně podobaly výrobku jihokorejské biotechnologické společnosti PCL Ltd. ze Soulu.

Vzniklo podezření, že deklarovaný český antigenní test Saligen je ve skutečnosti jen přebalený nebo takzvaně „white label produkt“, tedy že výrobce dodá jiné firmě své zboží a umožní mu na něj nalepit vlastní etiketu a design.

Foto: Jan Mihaliček, Seznam Zprávy
Náhoda? „Český“ antigenní test je téměř totožný s jihokorejským.

Na základě zjištění Seznam Zpráv Ministerstvo zdravotnictví (opět pod vedením Adama Vojtěcha) zpětně zkoumalo, jestli společnost Bakter Medical vůbec splnila tehdejší podmínky nutné k získání

výjimky k prodeji svých antigenních testů a zda předložila platnou validační studii svého antigenního testu Saligen.

Výsledkem bylo, že společnost nejenže nesplnila požadované podmínky, ale její jednání ministr Vojtěch označil za podvod. Firmou dodaná klinická studie neobsahovala údaje o autoritě, která ji vypracovala, a tudíž její relevance byla nulová. Rezort podal na firmu Bakter Medical trestní oznámení.

„Máme podezření, že firma podvedla ministerstvo, aby získala výjimku k prodeji, a předložila nepravé dokumenty,“ řekl v červnu 2021 Seznam Zprávám tehdejší ministr zdravotnictví. „Dokumenty, které podle nás předložili, neodpovídaly skutečnosti, ale týkaly se švédských testů,“ uvedl Vojtěch.

Společnost se tehdy prostřednictvím svého právníka od všech pochybností distancovala.

„Bakter Medical se ohrazuje proti tvrzení, že by naší společností mělo být cokoli falšováno, kopírováno či podsouvány dokumenty k jiným testům. Rovněž se distancujeme od tvrzení, že pouze přebalujeme kazety společnosti PCL. Rádi poskytneme plnou součinnost všem orgánům při vyšetřování celé záležitosti,“ napsal Seznam Zprávám právní zástupce společnosti.

Po dvou a půl letech orgány vyšetřování uzavřely. Policie případ odložila s tím, že se jí v průběhu vyšetřování nepodařilo prokázat protiprávní jednání. SÚKL a ČOI uložily pokuty a vymáhá je celní úřad.